

Teologie osvobození a environmentální etika

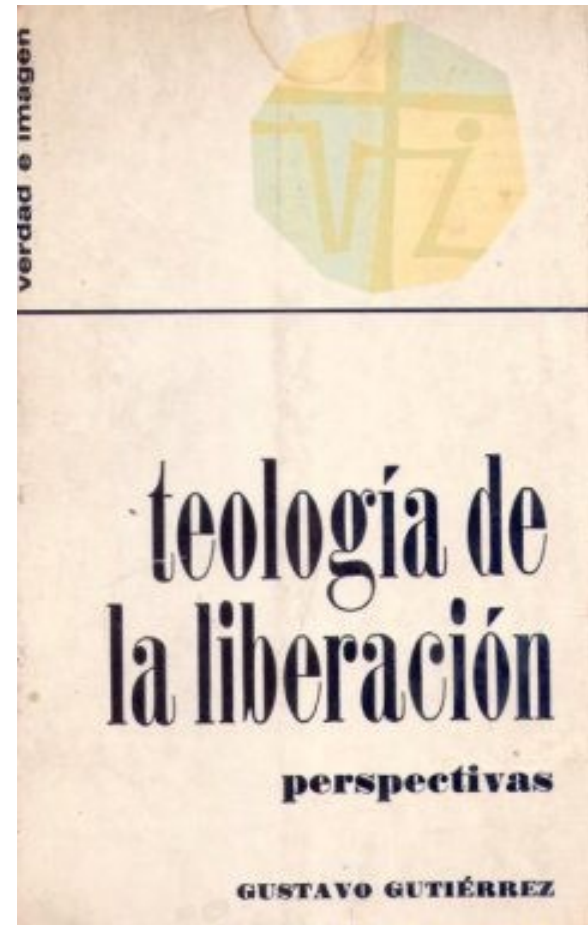
(Leonardo Boff)

Co je teologie osvobození?

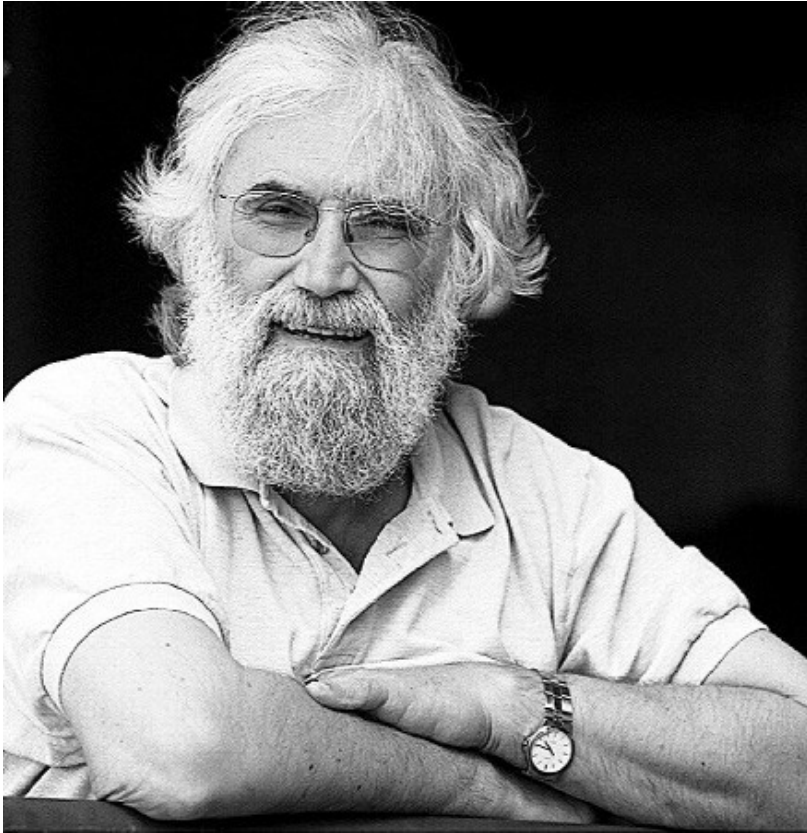
- Nejde o „teologii genitivu“
- Teologie osvobození – jednotné, nebo množné číslo?
  - Feministická teologie
  - Černá teologie
  - Teologie mindžung
  - Politická teologie

Latinskoamerická teologie osvobození

- Důraz na ortopraxi
- Následování
- „Epistemologie podezření“ v christologii
- Zaměření na svět chudoby a útlaku
- Častá kritika kapitalismu

Leonardo Boff (nar. 1938)

- *Von der Würde der Erde: Ökologie, Politik, Mystik*
- *Unser Haus, die Erde: Den Schrei der Unterdrückten hören*

Teologie a environmentální problémy v pohledu Leonarda Boffa

Pojetí teologie osvobození

- Centrální místo zaujímají chudí
- Chudoba není jen pouhý pauperismus
- Osvobození musí být celostné
- Osvobození musí realizovat samotní chudí

Metoda teologie osvobození

- Vidění
- Posouzení
- Jednání
- Oslava

Vztah teologie osvobození a ekologického diskursu

- Dvě krvácející rány
  - První ránu zasadila chudoba a bída
  - Druhá rána je výsledkem systematické války proti Zemi
- Osvobození
  - Osvobození chudých
  - Osvobození Země

Tvorové, kteří jsou nejvíce ohroženi, nejsou velryby, ale chudí, kteří jsou odsouzeni k předčasné smrti.

Exkurs: Demokracie

- Přímá demokracie
- Zastupitelská demokracie
- Participativní či sociální demokracie
- Jako univerzální hodnota
- Ekologicko-sociální demokracie
  - Rozloučení se s antropocentrismem
  - Uznání jinakosti druhého
  - Vzájemná vztaženost jednoho na druhého a komplementarita
- Rozšířené chápání opce pro chudé

Tři typy ekologie

- Ekologie životního prostředí
- Sociální ekologie
- Mentální ekologie

Příčiny ekologické krize

- Technologie (technika)
- Rozvoj (růst)
- Společenský model (socialismus a kapitalismus)
- Antropocentrismus
- Civilizace zaměřená na moc a panování
- Náboženství (křesťanství)

Exkurs: interpretace příběhu o stvoření a pádu z Genesis

- Nejde o historickou zprávu, ale o reflexi dramatu lidské existence
- Ráj je prorocství, které je zpětně projikováno do minulosti

Křesťanství

Nese židovsko-křesťanská tradice vinu za ekologickou krizi?

První názor

- Bible nemůže obsahovat nic špatného

Druhý názor

- Spoluodpovědnost za krizi

Co je vyčítáno křesťanství?

- Patriarchát
- Monoteismus
- Antropocentrismus
- Kmenové myšlení
- Pád přírody
- Dědičný hřích

Amazonský prales – suma všech ekologických smrtelných hříchů

- Mýty

- Původní obyvatelé žijí v naprostém souladu s přírodou
- Amazonský prales je plícemi světa
- Amazonie by mohla být obilnicí světa

Chico Mendes (1944–1988)

František z Assisi – suma všech ekologických ctností

- Archetyp spříznění s přírodou
- Syntéza vnitřní a vnější ekologie
- Spojuje opci pro chudé s něžností vůči stvoření
- Radikální chudoba
- Modelová postava
- Člověk nového věku

Nové ekologické uspořádání a jeho scénáře

- Pokračování stávajícího společenského modelu
- Reformní model
- Nové paradigma

Cesty ekologické terapie

- Ekotechnologie/ekotechnika
- Ekopolitika
- Lidská ekologie a sociální ekologie
- Ekologie duchovního postoje
- Ekologická etika
  - Morálka
  - Etika
- Spiritualita

Boffovy představy o spiritualitě a náboženství

- Náboženství je dítětem spirituality
- Kritika autoritativního náboženství
- Spiritualita/náboženství jsou otevřeny ostatním náboženstvím
- Panenteistické chápání Boha
- Důraz na působení Ducha svatého
- Kosmický Kristus

Boffovy představy o spiritualitě a náboženství II

- Důraz na fantazii a utopii
- Spiritualita znamená znovuoobnovení posvátného
- Spiritualita znamená stát na straně života
- Ekospiritualita je spjatá s nadějí
- Spiritualita/náboženství jsou otevřené vědě (model komplementarity)
- Holistické chápání skutečnosti a vzájemná propojenost
- Odmítnutí antropocentrismu